

Нафақа отанинг бурчи, болаларнинг ҳаққидир

11:07 / 21.02.2020 3578

Болаларнинг нафақаси, уларни озиқ-овқат, кийим кечак, турар-жой билан таъмин этиш отанинг бурчидир. Бу нарсалар ҳалол-пок бўлиши матлубдир. Ҳаром касб билан топилган таомни еган мурғак вужуднинг келажақда ҳалол, одобли киши бўлиб етишганини ҳали ҳеч ким кўрмаган. Фарзандларида ахлоқсизлик, одобсизлик, қонун бузишлар илдизини уларнинг халқуми бузилганлигидан излаш керак бўлади. Агар халқумингиз покланмас экан, бор меҳрингизни, топган-тутганингизни сарфлаб, тарбиялаган болангиз ота-онага бемеҳр, оқпадар, осий бўлиб улғаяди.

مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَلْصِقَ لَئِلْ لَوْ سَرَّ دُنْعَ عَيْ آلِ تَيْ لَت : لَأَقْرَبُ سَابَعَنْ بَانَ ع

طَيِّبًا حَلَالًا الْأَرْضِ فِي وَمَا كَلُوا النَّاسُ بِتَأْيُهَا

بِأَجْتَسُّمِ نِيْلَ عَجِي نَ أَهْلَ الْإِغْدَا، هَلْ لَ الْوَسْرَ آي: لَاقِفِ صَاقِ وَيَبَّأُ نَبْ دُعَسَ مَاقِفِ ز
نُكَّتَ كَمَطْمُ بَطَأُ، دُعَسَ آي: مَلَسُو هِي لَع هَلْ لَ اِي لَصَ هَلْ لَ الْوَسْرَ لَاقِفِ، ءَوَّعْ دَلِ
يَفَ مَآخِ لَ لَ مَقُولِ لَ فِدُقِي لَ دَبَّعْ لَ نِإِ هَدِي بَدِّمُ حُمُ سَفَنِ يَدَّلِ أَو، ءَوَّعْ دَلِ بَاجَتِ سُمُ
رَأَنَ لَافِ تَحُسُّ نَمُ هُمُ حَلَّ تَبَنِ دَبَّعَ أَمِّي أَو، أَمَّوِي نِي عَرَبُ رَأَ لَمَّعُ هُنَمُ لَبَّ قَتُّي أَمَّ هَفْ وُجْ
يُنَازِبُ طَلَّ أَوَّوْرَ هَبَّ يَلْ وَا

Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларида «Эй иймон келтирганлар, ер юзидаги нарсалардан ҳалол-покларини енглар» ояти тиловат қилинди. Шунда Саъд ибн Абу Ваққос туриб:

«Ё Расулalloҳ, Аллоҳга дуо қилинг, мени дуоסי қабул бўладиганлардан қилсин», – деди.

Шунда Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам:

«Эй Саъд, таомингни пок қилгин, дуоסי қабул бўладиганлардан бўласан. Муҳаммаднинг жони қўлида бўлган зотга қасамки, албатта, банда бир луқмани қорнига ташлайди ва ундан қирқ кун амал қабул қилинмайди. Қай банданинг гўшти ҳаромдан ўсган бўлса, олов унга лойиқроқдир», – дедилар».

Тобароний ривоят қилган.

Ҳар ким ўзи хулоса чиқариб олаверсин. Ўзи нима тановул қилаётганига, аҳлу аёлига нима бераётганига, мурғак гўдакларини нима билан таомлантираётганига бир назар солсин.

Фақир ёш боланинг нафақаси отасига вожиб бўлади.

Бу ҳукмнинг далили Қуръони Каримдан олинган.

Аллоҳ таоло «Бақара» сурасида бундай деб марҳамат қилади:

بِالْمَعْرُوفِ وَكِسْوَتُهُنَّ رِزْقُهُنَّ لَهُنَّ الْوَالِدُ وَعَلَى

«У(она)ларни маъруф ила едириб, кийинтириш отанинг зиммасидадир» (233-оят).

Боланинг сабабидан онага нафақа бериш вожиб бўлганидан кейин, боланинг ўзига нафақа бериш вожиб бўлишида ҳеч шубҳа қолмайди.

أَبَانِ الْجَلِيلِ وَسَرَّيْ: تَلَقَّ عَتَبَتُ عَتَبَتِ بْنِ أَدْنَهْ نَأْ: أَوْعَى الْجَلِيلِ ضَرَّ شَرَّ عَائِدِ
الْوَهْوَهْ وَنَمْ تَدَّحْ أَمَّ الْإِلَّيْ دَلَّوْ وَيَنْفِكِي أَمَّ يَنْيَطْعِي سَيْلِ وَحِيْحْ شُجْرَ نَأْيِ فُسْ
نَأْخِي شَلَّ أَوْرَ فَوْعَمْلَابِ كَدَلَّوْ وَيَنْفِكِي أَمَّ يَدْخُ: لَأَقْفُ، مَلْعَي

Оиша розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Ҳинд бинту Утба:

«Эй Аллоҳнинг Расули, Абу Суфён ўта бахил одам, унга билдирмай олганимдан бошқа менга ва боламга кифоя қиладиган ҳеч нарса бермайди», деди.

«Ўзингга ва болангга етарлисини тўғриликча ол», дедилар у зот.

Икки шайх ривоят қилганлар.

Унга бу ишда худди ота-онаси ва хотинининг нафақасидаги каби, бирор киши шерик бўлмайди.

Яъни, боланинг нафақаси фақат отага, ота-онанинг нафақаси фақат ўғилга ва хотиннинг нафақаси фақат эрга вожиб бўлади. Унга бу нафақада ҳеч ким шерик бўлмайди.

Онасига уни эмизиш вожиб бўлмайди. Илло, ундан бошқа бўлмаса, бўлади.

Яъни, онасидан бошқа эмизадиган топилмаган чоғдагина болани эмизиш унга вожиб бўлади. Чунки болани эмизиш нафақадир. Нафақа эса отага вожибдир.

Ота болани эмизишга бировни ёллаши онанинг олдида бўлади. Агар ота эмизиш учун онани ўзига никоҳланган ёки ўзи қўйган ражъий талоқдан идда ўтирган ҳолида ёлласса, жоиз эмас. Боин талоқ қилинган она ҳақида икки хил ривоят бор. Агар болани эмизиш учун она иддадан кейин ёлланса, тўғри бўлади. У ажнабиядан кўра ҳақлироқдир. Аммо, она кўп ҳақ талаб қилса, ҳақли бўла олмайди.

Балоғатга етган қизнинг ва майиб ўғилнинг нафақаси отанинг зиммасига хос бўлади. Фатво шунга берилган.

Балоғатга етган қизнинг эри бўлмаса, нафақаси отасига вожиб бўлади. Кўзи ожиз, ақли йўқ, толиби илм бўлган ўғиллар фақир бўлсалар, уларнинг нафақаси ҳам отага вожиб бўлади. Турмуши бузилиб, қайтиб келган қизнинг нафақаси ҳам отага вожиб бўлади.

الْأُتَى قَارِسَ أَي: لَأَق مَلِسُو هَلَلِ لَى لَصَدَّ هَلَلِ لَأُؤَسَّرُ نَأْمُ شُعْجَ نَبَّ عَقَارُسُ نَع
لَأَق. لَى لَبَّ هَلَلِ لَأُؤَسَّرَ أَي: لَأَق - عَقَّ دَّصَّ لَأَمَّ طَعَّ أَمَّ لَعَّ كَلَّ دَأ
كَلَّ رِيَّ غُ بَسَّ كَأَهَلَّ سَيَّ لَكَلَّ لَأِةَ دَوْدَرَمَ مَرَكَّتْ نَأ

Суроқа ибн Жуъшумдан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам:

«Эй Суроқа, сенга энг улуғ садақанинг ёки садақадан ҳам улуғроқ нарсанинг далолатини берайми?» – дедилар.

«Ҳа, ё Расулalloҳ», – деди.

«Ҳузурингга қайтиб келган ва сендан бошқа таъминотчиси бўлмаган аёл зотига икром кўрсатмоғинг», – дедилар».

Яъни қизми, сингилми, турмуши бўлмай, оиласи бузилиб, қайтиб келган бўлса-ю, унга сендан бошқа қаровчи, боқувчи бўлмаса ва сен ҳалол касб ила топганингдан уни нафақа билан таъминласанг, икром қилсанг, жаннатга кирасан.

«Бахтиёр оила» китобидан